

۹۹ قانون جلب حمایت و سرمایه‌های خارجی مصوب ۱۳۳۴ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۳۵، نقطه عطفی در تاریخ سرمایه‌گذاری خصوصی خارجی در کشور ما محسوب می‌شود. دولت در این قانون بخشی از سرمایه‌های خصوصی و تولیدی خارجی را تحت پوشش قرارداد و حمایت‌ها و تسهیلات خاصی برای آن در نظر گرفت. ۶۶

خارجی مورد تصویب قرار گرفت؛ البته قبل از این موضوع و در سال ۱۳۷۱ «قانون تشکیل شرکت سرمایه‌گذاری خارجی» مورد تصویب قرار گرفته بود. همچنین قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران که در سال ۱۳۷۲ تصویب شد به موضوع سرمایه‌گذاری پرداخته است. آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب ۱۳۸۹ نیز از جمله این موارد است. همچنین معاهدات تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری از دهه ۸۰ تاکنون مورد توجه قرار گرفته است و تاکنون با بیش از ۶۰ کشور این معاهدات منعقد شده است. درباره سرمایه‌گذاری داخلی قانون جامع تا الان تصویب نشده است و در قوانین مختلف مربوط به هر حوزه به بررسی موضوع سرمایه‌گذاری داخلی نیز پرداخته‌اند. مهم‌ترین قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری داخلی در سال‌های اخیر تصویب شده‌اند. قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۹، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۹، قانون اصلاح مواد ۱ و ۶ و ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، قانون الحاق برخی موارد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۹۳، قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار و قانون رفع موانع تولید و رقابت‌پذیری مصوب ۱۳۹۴ از جمله قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری داخلی در نظام حقوقی کشور است. دستورالعمل حمایت قضایی از سرمایه‌گذاری در قوه قضائیه مصوب ۱۳۸۶ و همچنین بخش‌هایی از دستورالعمل پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در قوه قضائیه مصوب ۱۳۹۶ نیز به موضوع سرمایه‌گذاری پرداخته است.

سرمایه‌گذاری در کشور پیشرفت قابل‌توجهی داشته باشد.

در قوانین موضوعه و سیاست‌های کلی نظام بر حمایت از سرمایه‌گذاری تأکید و سیاست‌های کلی نظام در امور «تشویق سرمایه‌گذاری» ابلاغ شده است. در سایر سیاست‌های کلی نظام نیز، بر این موضوع و ابعاد و جنبه‌های مختلف آن تأکید می‌شود. سیاست‌های کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی^۱، سیاست‌های کلی اشتغال^۲، سیاست‌های کلی صنعت^۳ و سیاست‌های کلی کشاورزی^۴ از جمله مواردی است که حمایت از سرمایه‌گذاری در آنان مورد توجه بوده است. در برنامه‌های پنجم^۵ و ششم توسعه^۶ نیز موضوع سرمایه‌گذاری واجد اهمیت خاصی تلقی شده است. با توجه به اهمیت موضوع سرمایه‌گذاری در ادامه تلاش بر آن است که نظام سرمایه‌گذاری کشور از جنبه حقوقی بررسی و خلأها و نارسایی‌های آن شناسایی شود.

سابقه قوانین و مقررات سرمایه‌گذاری در ایران

قانون جامعی در رابطه با سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در کشور ما وجود ندارد؛ اما در قوانین مختلف و بیشتر به صورت پراکنده به موضوع سرمایه‌گذاری پرداخته شده است.

قانون جلب حمایت و سرمایه‌های خارجی مصوب ۱۳۳۴ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۳۵، نقطه عطفی در تاریخ سرمایه‌گذاری خصوصی خارجی در کشور ما محسوب می‌شود. دولت در این قانون بخشی از سرمایه‌های خصوصی و تولیدی خارجی را تحت پوشش قرارداد و حمایت‌ها و تسهیلات خاصی برای آن در نظر گرفت. بعد از اجرای این قانون سرمایه‌گذاری خصوصی و ثبت شرکت‌ها افزایش یافت و در شهریور ۱۳۴۱ مرکز جلب حمایت و سرمایه‌های خارجی نیز ایجاد شد. بعد از ۴۸ سال در سال ۱۳۸۱ قانون جدید تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های

۱- بند ۱۷، ۱۸ و ۲۰

۲- بند ۸

۳- بند ۱

۴- بند ۶

۵- بند ۵، ۲۱ و ۳-۲۵ برنامه پنجم توسعه

۶- بند ۷، ۸، ۱۹ و ۶۶ برنامه ششم توسعه

می‌شویم که این موضوع در برنامه‌ریزی‌های کلان کشور مورد توجه جدی نبوده است. وضعیت فعلی سرمایه‌گذاری در کشور ما با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود همخوانی ندارد. این موضوع هم ناشی از عوامل خارجی و هم عوامل داخلی است. هرچند نقص‌های داخلی تأثیر بیشتری بر این موضوع دارند. برخی از موانع سرمایه‌گذاری در کشور ریشه اقتصادی دارد؛ اما ریشه برخی از مشکلات موجود در موضوع سرمایه‌گذاری ناشی از خلأها و نارسایی‌های قانونی است و ماهیتی حقوقی دارد. اگر نظام حقوقی کشور در موضوع سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی آسیب‌شناسی و خلأهای آن رفع شود، می‌توان انتظار داشت